

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

III. Declarat residuos sex fructus: qui sunt; iuramenti præstiti deobligatio, hereditatis perditæ recuperatio, immunitatis clericalis adeptio, defectuosè natorum legitimatio, priuilegij specialis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

Sextus fructus, est maculæ ingratitudeis 6. Fructus.
 seu infamię abolitio. Vnde Ioannes de Nea-
 poli par. 1. qu. 22. Per ingressum Religionis,
 aboletur ingratitude, quam aliquis incurrit;
 vt si fortè impias in parentes vel donatorem
 manus ingessit, aut atroces iniurias seu gra-
 ue rerum ipsorum damnum vel vitæ peri-
 culum præsumpsit inferre. Probat hoc 19.
 q. vlt. tit. finali, Non liceat, &c. vbi Glossa
 dicit: Hinc colligitur infamiam alicuius
 posse aboleri post susceptionem religiosi ha-
 bitus; & eo ipso quòd intrat monasterium,
 nõ obesse Religioso, quod ei obstaculum in
 sæculo generabat. Iterum probat per Authẽ-
 ticam de monachis collat. 1. quære infra
 9. c. vbi in forma allegabitur; in qua dici-
 tur, quòd ingressus Religionis omnem ma-
 culam detergit. Quæ autem dicit omnem,
 nihil excipit.

CAPVT III.

*Declarat residuos sex fructus: qui sunt, iu-
 ramenti præstiti deobligatio, hereditatis
 perdita recuperatio, immunitatis cleri-
 calis adeptio, defectuosè natorum legiti-
 matio, privilegij specialis collatio, & bo-
 norum spiritualium participatio.*

SEPTIMVS fructus est, iuramenti præstiti
 deobligatio: in multis scilicet casibus. 7. Fructus
 qui ex in-
 gressu Reli-
 gionis ori-
 tur.
 Vnde

*Iste est Ray-
mundus à
Clem. VIII.
an. 1601.
canoniza-
tus.*

Vnde Raymundus in Summa lib. 3. cap. 16. ponit casum. Pone, inquit, mihi aliquem obligatum iuramento in quatuor libris ad certum terminum soluendis, vel ad scribendum librum, vel ad seruiendum in persona propria ad tempus, aut ad aliquid simile, numquid iste potest intrare monasterium? Respondeo: Dicas quòd potest intrare Religionē, non obstante sibi tali obligatione vel iuramento, dummodò non ex leuitate vel voluntate subtrahendi debitum hoc faciat, sed ex charitatis feruore, & Spiritus sancti inspiratione. Nec facit iste iniuriam creditori; excusatur enim Spiritus sancti auctoritate. Monasterium autem tenetur satisfacere de his, quæ ipse contulit monasterio: si verò nihil contulit monasterio, quia nihil habebat, inanis est actio, quam excludit inopia debitoris. Si tamen post ingressum, occasione eius monasteriū acquireret aliqua, puta per successionem hereditariam, teneretur monasterium, in quantum illud esset. Prædictis concordat cum Raymundo Hostiensis, Innocentius, Vlricus, & Petrus de Tarentasia in Summis suis. Vide de hoc late Ioannem in Summa lib. 3. tit. 16. & Thomam 2.2. q. vlt. ar. 6. ad 3.

Ponit Raymundus alium casum. Quid, inquit, de Potestate vel Consule alicuius ciuita-

uitatis, qui iurat regere ciuitatem per annum, numquid potest intrare Religionem? Dico per ea quæ dicta sunt, quòd potest; licet quidam dicant contrarium. Concordat cum Raymundo Vlricus, Innocentius, & Gaufridus; qui addit: Quod idem est in Magistro, qui iurauit regimen scholarium per annũ; & de Cappellano, qui seruire iurauit in officio cappellanię. Non enim iuramentum violat, qui illud in melius commutat, Extr. de iureiurando. Peruenit.

Octauus fructus est, hereditatis etiam perditæ recuperatio. Possunt enim monasterium ingredientiẽs succedere, & hereditatem accipere, ac si in sæculo mansissent, non ad sibi retinendum, tamquam proprietarij, sed vt communitati cœnobij detur. Vnde c. De Episcopis & Clericis, de eo nobis dicitur, quòd parentes non possint filios suos ingressos in Religionem, in legitima fraudare portione. Iterum in Authentica de sanctissimis Episcopis, constitutione 9. Idem dicunt iura Canonica, vt habes 19. qu. 3. cap. Perlatum. & cap. Si qua. vbi præfata Authentice auctoritas allegatur. Glossa ibi ad idem est. Sed quærit Ioannes de Neapoli p. 1. qu. 30. an peccent parentes, qui intransibũs monasterium, subtrahunt eis debitam partem hereditatis: respondet; Cũ in gratitudo

8. Fructus,

Succedunt in hereditate etiam Religiosi.

An peccent parentes filios Religionem ingressos hereditate priuantes.

T pur-

purgetur per Religionis ingressum, non licet parentibus exhereditare vel præterire ingredientes monasterium, vt 19. q. vltima, cap. finali. Et certè ibi idem dicit: Contra pietatis & naturæ iura videtur fieri, quòd in sæculo sæculariter viuentibus subueniant, & Deo seruiens negligant in monasterio. Videatur de hoc August. lib. De decem choridis, qui in hoc manifestè parentum & sæcularium hominum conuincit laborare auaritiam. Contra hoc tamen quidam faciunt miseri, de quibus Hieronymus sic dicit in epistola ad Demetriadem virginem: Solent miseri parentes & non plene fidei Christianæ, deformes & aliquo membro debiles filias, quæ dignos generos non inuenerunt, virginitati tradere; tanti, vt dicitur, vitrum æstimantes, quanti margaritam: & eas inopes relinquunt, aliorum filiorum luxuriæ & deliciis ad omnem copiam prouidetes, &c. Et ibi laudat quamdam, quæ contrarium fecit, scilicet tantum dando monasterio virginum, quantum dedisset pro marito; licet, vt solitum est, mundani eam in hoc reprehenderunt.

9. *Fructus.*

Nonus fructus est, immunitatis clericalis adeptio: sic quòd si quis percutit violenter professum in approbata Religione, siue clericus sit ille, siue conuersus, imò si nouitius est,

Cap. 12.
tom. 9.

Hier. ad
Demet.
tom. 1.

est, incidit talis in sententiam excommunicationis maioris. Idem est de monialibus, & earum nouitiis & conuersis. Probantur ista per ea, quæ habentur 17. qu. 4. Si quis suadentes. & Extr. de sententia excommun. parochialis, cap. Non dubium. Intellige de conuersis, qui propriis renuntiauerunt, vel Religionē ingressi sunt, habitu nouitiorum suscepto: non de donatis templi, vel hospitalis, vel aliarum Religionum, qui adhuc retinent propria, licet tonsuram vel aliud signum huiusmodi conditionis portent.

Decimus fructus est, defectuosè natorum ^{10. Fructus} legitimatio. Vnde Ioannes de Neapoli vbi suprà qu. 21. Sunt quidam irregulares ex defectu natalium, vt filij Presbyterorum, & alij spurij. Horum irregularitas aboleri potest per ingressum Religionis, vt Extr. de filiis Presbyterorum, c. 1. Statuimus vt filij Presbyterorum, & ceteri ex fornicatione nati, ad sacros Ordines non promoueantur, nisi aut monachi fiant, vel in congregatione aliqua regulariter continentes monachi. Innocentius: Tunc enim in monasterio vel canonia regulari possunt promoueri, etiam sine dispensatione, alibi verò non: sed nec in monasterio nec alibi prælationē habebunt, vt eodem tit. cap. finali; nec Ecclesiam sæcularem, 16. qu. 1. Dico ergo quòd irregu-

*Intrantes
monasteriū
de iure com-
muni ad
Ordines
promouen-
tur.*

laritas intrantium Religionem aboletur, vt à iure statutum est. Dicit etiam Ioannes Andree in Nouella super cap. i. vbi supra: Quando aliqui monasterium intrant, tunc de iure communi ad Ordines promouentur. De hoc infra cap. vltimo.

II. Fructus

*Recēsentur
varia Reli-
gionum
priuilegia.*

Vndecimus fructus est, priuilegij specialis collatio, scilicet quod Ordini datum est in eo profitentibus. De quibus in multis locis canunt iura Canonica. Vix est enim aliquis Ordo approbatus, qui non habeat multa priuilegia specialia. Quidam enim habēt, quòd apud se profitentes vel professi, imò intrantes, possunt pænè ab omni vinculo ab homine vel à iure lato excommunicatiōnis, suspensionis, & interdicti absolui, & quòd cum eis in multis & magnis irregularitatibus potest dispensari: alij habent idem, quotiescumque & vbiicumque indigent de talibus; quòd à Priore sui Ordinis vbi que possunt gaudere & recipere talem absolutionem, & dispensationem, vt Ordo Prædicatorum, de quo mihi constat. Qualia certè priuilegia nullus Archiepiscopus de iure communi communicare potest suis Clericis. Alij habent, quòd apud se professi possunt cōsequi plenam remissionem omnium peccatorum suorum per plenariam Indulgentiam, in mortis articulo semel: alij ha-
bent

bent quòd in vita possunt hoc consequi semel, alij sæpè: alij habent alias magnas Indulgentias, & multas consequi possunt, nunc in sermonibus, nunc in eleemosynis, nunc in visitatis ipsorum ecclesiis: & ita de aliis est sentiendum.

Duodecimus fructus est, bonorum scilicet satisfactoriorum à fratribus & sororibus sui Ordinis cõmunicata participatio; quam B. Bernardus, adhuc in vita existens, cõmunicavit suis benefactoribus, prout de hoc vidi copias. Solent enim Religiosi multa opera satisfactoria facere in ieiunando, orando, abstinendo, prædicando, itinerando, confessiones audiendo, duriter iacendo, & in aspero vestitu, ac multis similibus, quorum participatione possunt communicare suis benefactoribus, & maximè suis confratribus & cõsororibus. Ita Sacerdotes speciales Misericordias, & non Sacerdotes speciales habent Psalmos dicere: per quæ certè, saltem, quando alicui cõmunicantur, ex intentione facientis participium ad satisfaciendum, non solum ad merendum aliquod accidentale, tunc multum minuitur pœna debita pro peccatis in purgatorio luendis, prout determinant S. Thomas & Doctores omnes communiter super 4. Sent. dist. 19. & 45. Habent insuper multi Religiosi, vt Ordo Prædicato-

12. Fructus

Ad quid
conducit
participatio
bonorũ ope-
rum qua
aliis indul-
getur.

rum, per totum orbem in omnibus fratrum
 conuentibus, & fororum suarum monaste-
 riis, quòd singulis annis certum pro fratri-
 bus & fororibus celebretur anniuersarium;
 & pro parentibus eorum, aliud annuatim
 similiter anniuersarium perpetuum, qualia
 sæculares vix cum suis diuitiis obtinere pos-
 sunt. Ob quam causam Psalmista magno
 cum desiderio orauit, dicens: *Participem me
 fac Deus omnium timentium te, & custo-
 dientium mandata tua.* Et licet omnes in
 charitate existentes participationem mu-
 tuam assequantur generalem in cælo per
 Sanctorum cõmunionem de charitatis al-
 terius operibus: non tamen talem partici-
 pationem consequuntur omnes, per quam
 à pœnis liberentur; qualem consequuntur
 hi, quibus specialis datur participatio, prout
 Doctores communiter determinant ibi su-
 præ. Sed quæret aliquis: Quam vtilitatem
 consequuntur hi, quibus à Religiosis com-
 municantur beneficia Ordinis per litteras,
 vel aliàs? Respondet Petrus de Palude 4. di-
 stin. 45. q. 2. Receptio ad beneficia Ordinis
 fit principaliter ad merendum, non ad satis-
 faciendum. vnde receptus ad beneficia, non
 est propter hoc immunis à pœnitentia in-
 iuncta sibi, nec in toto, nec in parte, propter
 ieiunia quæ fiunt in Ordine, sicut esset per
 Indul-

*Differt ge-
 neralis com-
 munitio bo-
 norum ab
 hac speciali.*

*Ad quid
 dentur lit-
 teræ quibus
 recipiuntur
 aliqui ad
 beneficia
 Ordinis.*

Indulgētias, nec minùs diu punietur in purgatorio: propter quod post mortem solent recitari obitus, vt specialiter pro eis oretur.

Est enim duplex participium in operibus bonis, vnum in merendo, aliud in satisfaciendo. Inter quæ participia, duplex est differentia. Prima, quia participium meriti est ex sola vnione charitatis, sine aliqua intentione facientis specialiter directè ad participantem, licet sit maior cum intentione: sed participium ad satisfaciendum, non: alioquin quicumque esset in charitate, siue in hoc mundo, siue in alio, statim esset immunis ab omni pœna, thesauro Ecclesiæ, qui est infinitus, distributo pro eius satisfactione; sicut & quilibet ex participatione meriti Christi per Sacramentum meretur præmium infinitum, quod ei dat Deus intensiuè vel extensiuè, quæ est vita æterna: vel saltem ille qui est in maiori charitate, esset minoris pœnæ debitor in hoc sæculo & in alio; quod non est verum, sed ex sola intentione facientis. Secunda differentia est, quia participium meriti non minuitur ex multiplicatione participantium, sicut patet, quòd non fit deterior conditio multiplicatis electis, sed melior. non solùm, quia illi incipiunt participare, qui incipiunt communicare: cum etiam paruuli baptizati, sint parti-

Duplex participatio bonorū, vna ad merendum, ad satisfaciendū altera.

ticipes bonorum operum, qui nihil operantur. Et propter hoc sine præiudicio prius receptorum ad beneficia, possunt secundi recipi, nec minus capiunt nouissimi quam primi. Sed in satisfactione secus est, secundum communem doctrinam. Hæc Petrus: & est sententia S. Thomæ in 4. dist. 45. qu. 2. ar. 1. Deinde Petrus quærit: Quid ergo importat istud participium meriti? Respondet: Non videtur aliud, nisi quod Deus propter merita aliorum præseruat aliquem quandoque à peccato, quandoque à morte, & sic de aliis. Sicut recordatus est Deus Abraham, & liberavit Loth: cum etiam quandoque propter iustos pereant impij: vnde non concurrat meritum nisi ex vna parte; sed quando ambo iusti sunt, tunc ex vtraque. Sed per receptionem ad beneficia consequitur aliam vtilitatem, quia specialiùs participat, & ex intentione illa generali in recipiendo, & ex intentione speciali pro receptis orando. Hæc Petrus de Palude. Concordat cū isto Godfridus in Quodlibetis suis, dicens, quod beneficia à Religiosis communicata, non minus valent paucis, quam multis. sed per aliam rationem: Quia, inquit, talia bona Religiosorum plus vel minus valent petentibus secundum maiorem vel minorem deuotionem ipsorum. Ideò si cum instantia multi petant,

*Quid boni
afferat par-
ticipatio
meritorum*

*Quando
beneficia
aque va-
lent multis
quantum
paucis.*

petant, & illi recta intentione illos recipiant, videtur quòd tantum valeant multis quantum paucis: quia Deus supplet vicem deuotionis actualis, cum maneat sufficiens secundum habitum & radicem.

CAPVT IIII.

Recenset alios fructus Religionem intrantis, qui sunt duodecim. Primum declarat, quæ est vocationis diuinæ certificatio. vbi notantur vocationum & instinctuum multiplices differentiæ.

NVNC de maximis Religionum fructibus, in quibus probatur Dei voluntas perfecta, dicendum est: & sunt, quantum proposito sufficit, duodecim numero, quos maximo cum merito potest assequi ille, qui profitetur Religionem approbatam: scilicet vocationis diuinæ certificatio, veneni charitatis abiectio, ad victimandum perfecta dispositio, holocausti veri oblatio, vitæ & passionis Christi conformatio, plena peccati remissio, supremæ philosophiæ professio, spiritus facilior erectio, in dubiis tutior ambulatio, operum per vota melioratio, peccati commissi minoratio, & iudiciariæ potestatis collatio.

Primus itaque fructus est, vocationis di-
I. Fructus
Religionis.

T s uinæ